

4. Єфименко М. М. Основи корекційно спрямованого фізичного виховання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату : дис. ... док. пед. наук : 13.00.03 / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2014. 451 с.
5. Мога Н. Д., Бочков П. Н. Принципы формирования поструральных механизмов у детей с нарушениями опорно-двигательного аппарата. *Вести БДПУ*. Бердянск, 2018. № 4. С. 3–10.
6. Руденко С. А. Развитие способности к равновесию у детей 6–7 лет : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Государственная академия физ. культуры имени П. Ф. Лесгафта. С.-Пб, 1999. 247 с.
7. Уханёва Е. В. Организация физического воспитания детей раннего возраста на основе развития функции равновесия : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Санкт-Петерб. гос. акад. физ. культуры им. П. Ф. Лесгафта. С.-Пб, 2002. 172 с.

УДК 378.011

КРИТЕРІЇ СФОРМОВАНOSTІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗВО КНР

Ван Цзін І

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

У статті автором визначено суть понять «підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності» та «готовність майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності». Схарактеризовано компоненти формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісно-процесуальний, особистісно-рефлексійний. На основі запропонованих компонентів розроблено критеріальну базу вимірювання рівнів сформованості готовності майбутніх учителів

музичного мистецтва до професійної діяльності: мотиваційний; змістовий, процесуальний та рефлексійний.

Ключові слова: майбутній учитель, КНР, музичне мистецтво, формування, професійна діяльність, готовність, критерії.

**КРИТЕРИИ СФОРМИРОВАННОСТИ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ
УЧИТЕЛЕЙ МУЗЫКАЛЬНОГО ИСКУССТВА К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ВУЗАХ КНР**

Ван Цзин И

Харьковский национальный педагогический университет имени Г. С. Сковороды

В статье автором определено суть понятий «подготовка будущих учителей музыкального искусства к профессиональной деятельности» и «готовность будущих учителей музыкального искусства к профессиональной деятельности». Охарактеризовано компоненты формирования готовности будущих учителей музыкального искусства в профессиональной деятельности: мотивационно-ценностный, когнитивный, деятельностно-процессуальный, личностно-рефлексивных. На основе предложенных компонентов разработано критериальную базу измерения уровней сформированности готовности будущих учителей музыкального искусства в профессиональной деятельности: мотивационный; содержательный, процессуальный и рефлексивные.

Ключевые слова: будущий учитель, КНР, музыкальное искусство, формирование, профессиональная деятельность, готовность, критерии.

**CRITERIA OF FORMATION OF READINESS OF FUTURE TEACHERS OF
MUSICAL ART TO PROFESSIONAL ACTIVITY IN THE UNIVERSITIES OF
CHINA**

Wang Jingyi

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

In the article the author determines the essence of the preparation of future teachers of musical art for professional activity – a process of forming motives and needs, learning knowledge, skills and abilities, development of professional and personal qualities, musical and pedagogical abilities. It was found out that the result of the preparation of future teachers of musical art for professional activity is the corresponding readiness, which we define as a stable integrative personality-professional ability of the future teacher, characterized by the presence of motivation and needs for musical and pedagogical activity, acquired knowledge, skills and abilities, provides with creative self-development, self-realization and reflection. In the structure of readiness of future teachers of musical art for professional activity, interrelated components are identified – motivational-value, cognitive, activity-procedural, personality-reflection. On the basis of the offered components, a criterial basis for measuring the levels of formation of the future readership of musical art teachers to professional activity is developed: motivational; content, procedural and reflective. The motivational criterion characterizes the level of formation of motivation and interest in the professional activity of the future teacher of musical art; value attitude of the person to this type of activity. The content criterion characterizes the level of formation of the knowledge system necessary for the future teacher of musical art. The procedural criterion measures the level of the complex application of skills and abilities that provide optimization of the educational process in the investigated aspect. Reflection criterion is measured by the formation of a future specialist as a person, his ability to professional reflection. Prospects for further scientific research we see in the justification of the pedagogical conditions for the formation of the readiness of future teachers of musical art for professional activity in higher education institutions of China and their subsequent experimental verification.

Key words: future teacher, China, musical art, formation, professional activity, readiness, criteria.

Постановка проблеми. Створення сучасної університетської системи є важливою частиною реформи вищої освіти КНР, спрямованої на координацію та вдосконалення університетів і уряду, відносин між університетом і суспільством,

внутрішньою адміністративною та академічною владою. Розвиток і формування сучасної освіти КНР є складовою її цілісної системи. Підтвердженням цього є особлива політична система та система управління освітою, особливі історико-культурні традиції, конкретні стадії соціального розвитку та міжнародне середовище. Важливого значення набувають у даному контексті народні традиції, звичаї, особливе ставлення китайських освітян до музичного мистецтва. За допомогою музичного мистецтва пізнається й оцінюється дійсність, поширюються філософські, політичні, етичні та інші ідеї, розвиваються творчі можливості людей, розкривається, узагальнюється, систематизується та передається історично складений досвід ставлення людини до дійсності. Музичне мистецтво, як один із видів мистецтва, є засобом пізнання оточуючого світу й формування особистості.

На даний момент становлення магістратури з музичних спеціальностей пов'язано з великою кількістю проблем, обумовлених комплексом компетенцій, якими повинен володіти студент. Тому актуальності набуває проблема формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми професійної освіти в педагогічній науці розглядалися в працях таких китайських вчених, як-от: Ван Чанчуня, Хуан Яо, Хе Чжен, Цзян Даюань, Юй Цзугуана, Юй Цідіна та ін. Питанням підготовки майбутніх учителів у різних контекстах присвячені роботи таких дослідників: Ван Ченсюя, Гу Міньюаня, Сюе Ліна, У Венканя, Ши Вейпіна, Ян Ханьцін та ін.

Проте проблема формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності у ЗВО КНР предметом окремого дослідження не була.

У зв'язку з цим **метою статті** є визначення критеріїв формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності у ЗВО КНР.

Виклад основного матеріалу дослідження. Від 1 січня 1999 року в КНР вступив в дію «Закон про вищу освіту», на основі якого введено три ступені вищої

освіти, які розповсюджуються на всі ЗВО: курси зі спеціальними навчальними програмами упродовж 2–3-х років; бакалаврат, що передбачає навчання упродовж 4-5 років; магістратура – додаткове навчання упродовж 2-3-х років. Найталановитіші випускники можуть продовжувати свою освіту в аспірантурі (3 роки).

Для випускників було встановлено три вчених ступені: бакалавр, магістр і доктор наук. У ЗВО введені викладацькі категорії: асистенти, викладач (лектор), доцент і професор. На сучасному етапі статус вчителя і викладача у КНР дуже високий.

Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва, які навчаються в консерваторії докорінно відрізняються від підготовки студентів з музичних спеціальностей у ЗВО КНР інших типів, зокрема педагогічних. Якщо не брати до уваги їхню педагогічну підготовку, то вони мають дещо нижчий рівень готовності до професійної діяльності в порівнянні зі студентами консерваторій за рівнем музичної підготовки. Консерваторія націлена на виховання професійних музикантів-виконавців, музикознавців і композиторів, педагогічні ЗВО роблять наголос на підготовці учителів музичного мистецтва.

Тому необхідно посилити навчання студентів цих спеціальностей педагогічним навичкам. Виходячи з навчальних планів для магістратури в різних педагогічних ЗВО КНР, спостерігаємо, що дуже малий відсоток відводиться на опанування педагогічних дисциплін. Так, беручи за приклад навчальні плани педагогічних ЗВО провінцій Шаньдун і Хунань, тільки в останньому ЗВО є педагогічні дисципліни, а в Шаньдунської інституті їх вкрай мало, що, безсумнівно, позначається на рівні педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Безсумнівно, виконавське мистецтво, теорія і історія музики вкрай важливі для майбутнього викладача, але ще більш значуще для нього опанування педагогічної науки і оволодіння педагогічними прийомами. На думку вчених, студент в першу чергу має бути педагогом, а вже потім – вчителем музичного мистецтва [3; 8]. Лише після опанування педагогічних методів та прийомів, можна передати свої знання і вміння

учням. Особливо це актуально для розвитку творчого потенціалу учнів та студентів засобами музичного мистецтва. Майбутній вчитель музичного мистецтва має першочергово знати, якими методами можна активізувати уяву, посилити творчий підхід, зокрема оволодіти методикою реалізації цих завдань. Для досягнення таких високих вимог майбутні вчителі музичного мистецтва мають бути висококваліфікованими, багатогранно розвиненими фахівцями. Володіння ефективними педагогічними прийомами має бути однією зі складових цієї підготовки.

На підставі аналізу науково-педагогічних праць визначено суть підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності – це процес формування мотивів та потреб, опановування знаннями, уміннями та навичками, розвиток професійних і особистісних якостей, музично-педагогічних здібностей [1; 2; 6; 9].

З'ясовано, що результатом підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності є відповідна *готовність*, яку визначаємо як стійку інтегративну особистісно-професійну здатність майбутнього вчителя, що характеризується наявністю мотивації та потреб до музично-педагогічної діяльності, набутими знаннями, уміннями та навичками, передбачає його творчий саморозвиток, самореалізацію та рефлексію. У структурі готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності виокремлено взаємопов'язані компоненти – мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісно-процесуальний, особистісно-рефлексійний [1].

Визначені компоненти формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності надають підстави для виокремлення відповідних критеріїв.

Вчені у своїх дослідженнях майже одноголосно готовність фахівців до професійної діяльності вимірюють за такими критеріями: мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-творчий та оцінний. Так учена, яка проводила дослідження підготовки

майбутніх учителів музичного мистецтва в Україні визначає такі критерії та показники [4, с. 21]:

- мотиваційно-цільовий критерій, які надає змогу визначити рівень сформованості мотивації майбутніх учителів музичного мистецтва до майбутньої професійної діяльності та можливості досягнення успіху у визначеному контексті;
- емоційно-вольовий критерій відображає ставлення студентів до майбутньої професійної діяльності;
- креативно-інтерпретаційний критерій сприяє вимірюванню рівня творчого розвитку студента в освітньому процесі;
- інформаційно-пізнавальний критерій має на меті визначення рівня сформованості професійної компетентності (знання, уміння, навички);
- оцінювально-рефлексійний критерій сприяє оцінюванню власної навчальної та пошукової діяльності, самоаналіз та самооцінка, рефлексії.

Такий вчений, як-от К. Кабріль переконаний, що сформованість готовності до певного виду діяльності слід оцінювала за такими критеріями: емоційний, когнітивний та поведінковий [2, с. 16].

Н. Овчаренко визначаючи у своєму дослідженні теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності, рекомендує для оцінювання даного виду діяльності використовувати такі критерії: мотиваційний, емоційно-процесуальний, семіотично-герменевтичний, аксіологічно-культурологічний, творчо-виконавський, психолого-педагогічний, організаційно-просвітницький та особистісно-розвивальний [5].

Що стосується проведеного аналізу наукових робіт китайських вчених у визначеному аспекті, то слід зазначити, що схожою проблемою займався вчений Сяньюй Хуан, який визначив такі критерії оцінювання сформованості готовності до професійної діяльності [6]:

- особистісно-мотиваційний, який спрямований на визначення рівня сформованості цілісності, гармонійності, потреб та інтересів, мотивації відносно самовираження майбутніх учителів музичного мистецтва та творчої самореалізації;
- когнітивно-праксеологічний, який сприяє вимірюванню професійних знань, умінь та навичок майбутніх фахівців;
- креативний критерій, який сприяє визначенню рівня розвитку творчого мислення та музично-творчих здібностей, а також здатність студента до саморозвитку та самовдосконалення.

Ван Цзяньшу пропонує для виявлення рівнів сформованості вокально-виконавської культури застосовувати мотиваційний, змістовий та оцінний критерії [7, с. 17].

Отже, проведений аналіз наукової літератури надає підстави стверджувати, що оцінювання рівнів сформованості готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності проводиться для того, аби визначати рівень сформованості: мотивації та інтересу до даного виду діяльності; особистих знань, вмінь та навичок; ціннісного ставлення до визначеного виду діяльності [1; 5; 7].

Визначимо сутність кожного критерію і його показників сформованості компонентів готовності (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісно-процесуальний, особистісно-рефлексійний) майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності у ЗВО КНР.

Мотиваційний критерій (відповідно до мотиваційно-ціннісного компонента) характеризує рівень сформованості мотивації та інтересу до професійної діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва; ціннісне ставлення особистості до даного виду діяльності.

Змістовий критерій (відповідно до когнітивного компонента) характеризує рівень сформованості системи знань, необхідних майбутньому вчителю музичного мистецтва.

Процесуальний критерій (відповідно до процесуально-діяльнісного компонента) вимірює рівень комплексу застосування вмінь і навичок, що забезпечують оптимізацію освітнього процесу у досліджуваному аспекті.

Рефлексійний критерій (відповідно до особистісно-рефлексійного компонента) вимірюється через становлення майбутнього фахівця як особистості, здатність його до професійної рефлексії.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, проведений аналіз наукової літератури надав підстави розробити критеріальний апарат дослідження на основі визначених компонентів готовності (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісно-процесуальний, особистісно-рефлексійний) майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності у ЗВО КНР. До критеріїв оцінювання рівня сформованості готовності віднесено: мотиваційний (відповідно до мотиваційно-ціннісного компонента); змістовий (відповідно до когнітивного компонента), процесуальний (відповідно до процесуально-діяльнісного компонента) та рефлексійний (відповідно до особистісно-рефлексійного компонента). Слід зазначити, що визначені критерії адаптовані до освітнього процесу у практику ЗВО Китаю.

Перспективами подальших наукових пошуків бачимо в обґрунтуванні педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності у ЗВО КНР та подальшій їх експериментальна перевірка.

Список використаних джерел:

1. Жерновникова О. А., Ван Цзін І. Формування та становлення особистості майбутнього педагога засобами музичного мистецтва. Педагогічний альманах. Херсон: ХАНО, 2017. Вип. 36. С. 208-212.

2. Кабриль К. В. Формування ціннісних компетентностей майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі диригентсько-хорової підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. К., 2013. 20 с.

3. Лю Цин. Высшее музыкально-педагогическое образование в Китае на рубеже XX–XXI вв. *Педагогика, психология, теория и методика обучения*. С. 183-187. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/vysshee-muzykalno-pedagogicheskoe-obrazovanie-v-kitae-na-rubezhe-xx-xxi-vv>.

4. Мозгальова Н. Г. Теорія та методика інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики : автореф. дис. ... д-ра. пед. наук : 13.00.02. К., 2013. 43 с.

5. Овчаренко Н. А. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності: дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04. Кривий Ріг, 2016. 547 с.

6. Сяньюй Хуан. Система музыкального образования в Китае. *Вестник СПбГУКИ*. СПб, 2012. № 2 (11). С. 155-159.

7. Цзяньшу Ван. Формування вокально-виконавської культури майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. К., 2013. 20 с.

8. 黄尧. 当前我国职业教育的形势和主要任务. *中国职业技术教育*. 2004 (26). 7-9 页. (Хуан Яо. Становлення і основні завдання китайської професійної освіти. *Професійно-технічна освіта Китаю*. 2004. № 26. С. 7-9).

9. Zhernovnykova O. A., Nalyvaiko O. O., Chornous N. A. Intellectual competence: essence, components, levels of formation. *Педагогіка та психологія*. Х. : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017. Вип. 58. С. 33-42. URL: <http://repo.knmu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/19254>